

Plan **F**édéral de **R**éduction des **P**roduits phytopharmaceutiques

Federaal **R**eductie**P**lan voor **G**ewasbeschermingsmiddelen

Federaal ReductiePlan van Gewasbeschermingsmiddelen

Programma 2018-2022

Inhoudstabel

A.	Inleiding	3
1.	Het Nationaal Actie Plan (NAPAN).....	3
2.	Het federale reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen (FPRG)	4
B.	Programma 2018-2022 van het federale reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen	5
1.	Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen (GBM).....	5
☐	Implementatie van het Belgische certificeringssysteem “Fytolicensie”	5
2.	Verkoop van GBM	6
☐	Algemene informatie die wordt verstrekt op plaatsen waar pesticiden voor amateurgebruik worden verkocht	6
☐	Beschikbaarheid van gecertificeerde voorlichters op verkoopplaatsen van GBM bestemd voor het brede publiek	6
☐	GBM voor professionele gebruikers enkel verkrijgbaar voor houders van een fytolicensie	7
3.	Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven	8
☐	Zorgen voor het verstrekken van evenwichtige informatie over pesticiden en de alternatieven ervoor	8
☐	Systemen ontwikkelen voor het verzamelen van informatie over gevallen van vergiftiging...	9
4.	Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van GBM.....	10
5.	Aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelden	11
6.	Beschermen van het aquatisch milieu.....	11
7.	Beschermen van specifieke gebieden	12
☐	Gebieden die gebruikt worden door het brede publiek of door kwetsbare groepen	12
☐	Beschermen van wilde fauna en flora	12
8.	Hantering/opslag van GBM en hun verpakking/restanten	13
☐	Risicobeperkende maatregelen voor, tijdens en na de bespuiting.....	13
☐	Bijkomende maatregelen voor amateurgebruikers.....	14
☐	Risicobeperkende maatregelen voor de lokalen voor professionele opslag	15
9.	Geïntegreerde gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management)	15
☐	Bevorderen van lage inputsystemen zoals IPM en biologische landbouw	15
10.	Indicatoren	15
11.	Risicobeperkende maatregelen.....	16
12.	Beheer en opvolging van het plan	17

A. Inleiding

1. Het Nationaal Actie Plan (NAPAN)

a) Wettelijk kader

Het NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action National) is het Belgisch nationaal actieplan voor de reductie van pesticiden. Dit NAPAN bevat het Federale Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen (FRPG), het gewestelijke programma voor pesticiden reductie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Actieplan Duurzaam pesticiden gebruik en het Waals gewestelijk programma voor de reductie van pesticiden. Het NAPAN streeft ernaar de verplichtingen na te komen van richtlijn 2009/128/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden. De federale, regionale en communautaire overheden zijn, elk voor hun eigen bevoegdheden, verantwoordelijk voor de implementatie van het NAPAN aan de hand van opeenvolgende vijfjarenprogramma's.

b) Behandelde thema's

Het programma is opgebouwd rond twaalf thema's, die hoofdzakelijk geïnspireerd zijn op deze richtlijn, maar ook op andere federale of regionale verbintenissen:

1. opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen (GBM);
2. verkoop van GBM;
3. informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven;
4. inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van GBM;
5. aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelden;
6. beschermen van het aquatisch milieu;
7. beschermen van specifieke gebieden;
8. hantering/opslag van GBM en hun verpakking/restanten;
9. geïntegreerde gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management);
10. indicatoren;
11. risicobeperkende maatregelen;
12. beheer en opvolging van het plan.

Als gevolg daarvan moeten een aantal concepten zoals "Bescherming van wilde fauna" of "Beschermen van het aquatisch milieu" in bredere zin worden verstaan dan omschreven in richtlijn 2009/128.

Voor elk voorstel geeft het symbool "NEW" aan welke acties nieuw zijn. De andere acties liggen in het verlengde van het vorige programma (2012-2017).

c) Coördinatie van het NAPAN

Het NAPAN wordt gecoördineerd door de NAPAN Task Force (NTF), bestaande uit vertegenwoordigers van elke overheid die bevoegd is voor het NAPAN in België. De NTF is ermee belast om elk nieuw plan voor te leggen aan de overheden, om over te gaan tot een publieksraadpleging. Bepaalde acties van het NAPAN, aangeduid met "Bel", betreffen het hele grondgebied en worden gecoördineerd door de drie Gewesten en, volgens de betrokken bevoegdheid, het federale niveau.

d) Deelname van belanghebbenden aan het NAPAN

De belanghebbenden op het vlak van pesticiden zijn vertegenwoordigd in de Adviesraad van het NAPAN, die elk trimester samenkomt. De Adviesraad van het NAPAN is nauw betrokken bij de voorbereiding en de opvolging van de programma's.

- e) Bijzonderheden van het NAPAN in de EU
 - i. Pesticide = gewasbeschermingsmiddel of biocide.

Overeenkomstig de officiële definitie betekent de term 'pesticide', in voorkomend geval, zowel een gewasbeschermingsmiddel (GBM) als een biocide.

- ii. Sproeien vanuit de lucht.

Het is in België verboden om GBM toe te passen door te sproeien vanuit de lucht. In extreme omstandigheden kan er uitzonderlijk een afwijking worden toegestaan, die onderworpen is aan drastische voorwaarden die effectief gemonitord worden door de federale overheid. De voorwaarden voor de afwijking staan vermeld in het koninklijk besluit van 19/03/2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen.

- iii. Fytolicensie.

Het kenniscertificaat voor het professioneel gebruiken en verkopen van GBM en het geven van voorlichting, dat vermeld wordt in artikel 5 van richtlijn 2009/128/EG, is zonder uitzondering verplicht (zelfs voor kleine distributeurs) in België sinds 25/11/2015. Dit certificaat wordt in België de "fytolicensie" genoemd.

2. Het federale reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen (FRPG)

a) Het programma 2018-2022 van het FRPG

Het FRPG-programma voor 2018-2022 is gebaseerd op een evaluatie van de tussentijdse resultaten van het programma 2013-2017 waarvan het rapport beschikbaar is op www.fytoweb.be. Het voorontwerp van het programma 2018-2022 werd ter raadpleging voorgelegd aan het publiek van 09.02.2017 tot 10.04.2017 alsook voor advies aan de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, de Hoge Gezondheidsraad, de Raad voor het Verbruik, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, het Erkenningscomité voor bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, de Adviesraad van het NAPAN, en tot slot aan de Gewesten verenigd binnen de Interministeriële Conferentie Leefmilieu uitgebreid voor het NAPAN.

b) Doelstellingen van het programma 2018-2022 van het FRPG

Het FRPG wil de impact van het gebruik van GBM op de menselijke gezondheid en het milieu verminderen.

Het programma 2018-2022 du PFRP omvat 32 acties (21 acties aangeduid als « Fed. » die uitsluitend opgezet worden door de federale overheid en 11 gemeenschappelijke acties aangeduid als « Bel. » die worden opgezet in samenwerking met de regionale overheden), elk met een doelstelling en een succesindicator.

B. Programma 2018-2022 van het federale reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen

1. Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen (GBM)

- Implementatie van het Belgische certificeringssysteem "Fytolientie"

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF ¹
Fed. 2.1.1	De activiteiten inzake de fytolientie voortzetten.	De administratie van de fytolientie beheren voor ongeveer 75.000 operatoren.	"Het online register van fytolienties wordt uiterlijk 14 dagen na de notificatie geüpdatet. Jaarlijkse publicatie op internet van een rapport, waardoor de werking van het fytolientiesysteem kan worden geëvalueerd."

De fytolientie is het verplichte certificeringssysteem voor ongeveer 75.000 professionele gebruikers, distributeurs of voorlichters van GBM. Notificaties aangaande de fytolientie (registratie, permanente vorming, inbreuken ...) worden verzameld op federaal niveau en gepubliceerd op de website www.fytolientie.be. Via een jaarlijks rapport zal het fytolientiesysteem kunnen worden geëvalueerd, waarbij onder meer het volgende wordt opgenomen: het aantal licenties die per type afgeleverd zijn, het aantal opleidingen per type en het aantal deelnemers, de vaststelling van de inbreuken op de reglementering.

Fed. 2.1.2 NEW	Wederzijdse erkenning van certificaten met Nederland, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg.	Implementatie van wederzijdse erkenningsprotocollen met de buurlanden.	Protocollen met Nederland en Frankrijk worden geïmplementeerd in 2018. De andere twee worden geïmplementeerd in 2020.
----------------------	--	--	---

De wederzijdse erkenning van de nationale certificeringssystemen voor professionele gebruikers van GBM moet geïmplementeerd worden, ten minste met de buurlanden. Er zullen specifieke protocollen voor wederzijdse erkenning worden ontwikkeld met Nederland, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg. Die zullen ten laatste in 2018 worden geïmplementeerd voor de twee eerste, en in 2020 voor de twee anderen.

¹ KSF (Key Success Factor): de combinatie van belangrijke feiten en/of deliverables die vereist zijn om de doelstelling te halen.

2. Verkoop van GBM

- Algemene informatie die wordt verstrekt op plaatsen waar pesticiden voor amateurgebruik worden verkocht

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.2.1 NEW	Sensibilisatie van de gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen voor amateurgebruik om te kiezen voor een risicoarme benadering.	De algemene informatie updaten die beschikbaar is op plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht.	Beschikbaarheid van nieuwe instructies voor GBM- verkopers in 2019.
	<p><i>De amateurgebruiker van GBM bewustmaken van de blootstellingsroutes (via de huid, inname...) bij gebruik van GBM, van risicobeperkende maatregelen, en van een risicoarme benadering die de risico's beperkt. De bewustmakingscampagnes zijn uiterlijk in 2019 beschikbaar op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht, zoals voorzien in art. 5 van het KB van 04/09/12 betreffende het FRPP. Er kan worden overwogen om de bestaande communicatiecampagne te behouden en deze aan te vullen met bijkomende communicatieacties zoals de verspreiding van flyers en de inzameling van de vervallen producten en/of de producten die niet meer erkend zijn alsook de lege verpakkingen.</i></p>		
Fed. 2.2.1	Beschikbaarheid van de verplichte informatie op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht.	Controleren & verbeteren indien nodig.	Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.
	<p><i>De beschikbaarheid van de verplichte informatie op de plaats van verkoop moet gecontroleerd worden aan de hand van een gepast inspectieschema, dat vermeld staat in het jaarlijks inspectieprogramma van het FAVV en de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Bij inbreuken wordt de wettelijke procedure gevolgd, en indien nodig volgt er aanvullend ad-hoc-overleg met de distributiesector.</i></p>		

- Beschikbaarheid van gecertificeerde voorlichters op verkoopplaatsen van GBM bestemd voor het brede publiek

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.2.2	Terbeschikkingstelling van houders van de P3 of NP-fytolicensie waar GBM voor amateurgebruikers verkocht worden.	Inspectie in de verkooppunten van GBM voor amateurgebruikers en verbeteracties indien nodig.	Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.
	<p><i>De aanwezigheid verzekeren van houders van de P3 of NP-fytolicensie of vrije toegang tot het call center op plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht. Dat zal gecontroleerd worden aan de hand van het controleprogramma van de inspectiediensten</i></p>		

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
	<i>van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu/het FAVV. Op basis van de inspectieresultaten zullen de gewestelijke en de federale overheden specifieke acties voorstellen (communicatiecampagne, sectoronderhandeling, bijkomende sancties).</i>		
Fed. 2.2.3 NEW	De efficiëntie van het call center verbeteren.	Follow-up, beoordeling, redesign van het systeem.	Het call center is voldoende bereikbaar en de klanten zijn correct geïnformeerd, zodat alle oproepen op een adequate manier worden beantwoord.
	<i>Wie GBM voor amateurgebruik wil kopen, kan ook terecht bij een call center dat gratis bereikbaar is op de plaats van verkoop. Het call center is een initiatief van de industrie en de distributeurs van GBM. Het wordt gefinancierd en gecontroleerd door de federale overheid in samenwerking met de NTF die, indien nodig, kan vragen om het schema aan te passen. Uiteindelijk zouden alle oproepen op een adequate manier beantwoord moeten worden op basis van de criteria van de bepalingen die vermeld staan in het KB van 19/03/13 betreffende duurzaam gebruik van GBM.</i>		
Fed. 2.2.4 NEW	De doeltreffendheid en kwaliteit van het voorlichtingssysteem voor amateurgebruikers evalueren.	Onderzoek bij een representatieve steekproef van verkooppunten is voorzien voor 2018 en voor 2021.	Evaluatierapport.
	<i>De kwaliteit van het voorlichtingssysteem voor amateurgebruikers wordt beoordeeld via een onderzoek bij een representatieve steekproef van verkooppunten. Dat onderzoek is voorzien voor 2018, wanneer het voorlichtingssysteem operationeel zal zijn, en in 2021 om elke significante evolutie van de kennis te evalueren. De leden van de Raad van het NAPAN zullen ertoe worden verzocht om deel te nemen aan het Begeleidingscomité van de enquête.</i>		

- GBM voor professionele gebruikers enkel verkrijgbaar voor houders van een fytolicensie

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.2.5	GBM voor professionele gebruikers enkel verkrijgbaar voor houders van een fytolicensie.	Controles in verkooppunten.	Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.
	<i>Toegang tot GBM voor professionele gebruikers is beperkt tot de houders van fytolicensies P₂ of P₃. Verkopers worden verzocht om de geldigheid van de fytolicensie te controleren (in het online register) en om elke verkoop te registreren. Er worden regelmatig inspecties georganiseerd door de inspectiediensten om na te gaan of er voldaan is aan deze verplichting.</i>		

3. Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven

- Zorgen voor het verstrekken van evenwichtige informatie over pesticiden en de alternatieven ervoor

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.3.1 NEW	Harmoniseren van de communicatie over biopesticiden en alternatieven voor de niet-landbouwsector.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen in verband met biopesticiden en andere alternatieven. Minstens één jaarlijkse vergadering van de experts en de actoren van de communicatie naar de amateurs toe (overheden en stakeholders).	Kennisuitwisseling. Geharmoniseerde communicatie.

Deze actie zal trachten de communicatie te harmoniseren over het gebruik van biopesticiden en alternatieven voor niet-landbouwkundig gebruik, zoals het gebruik door particulieren en voor het onderhoud van groenzones en verharde oppervlakken.

Fed. 2.3.1	Beschikbaarheid van een evenwichtige informatiebron.	Updaten van Fytoweb om informatie te verstrekken aan het brede publiek.	Webpagina's ter beschikking stellen die regelmatig worden geüpdatet.
---------------	--	---	--

De pagina's van het Reductieplan op de website Fytoweb zijn zo opgesteld dat ze evenwichtige informatie verstrekken aan het brede publiek. Die pagina's worden regelmatig herbekeken om ze up-to-date te houden. De basisstoffen, biopesticiden of de GBM met laag risico worden op Fytoweb duidelijk aangegeven.

Fed. 2.3.2 NEW	Bescherming van de gezondheid van de amateurgebruikers van GBM.	Beschikbaarheid op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruikers worden verkocht van pragmatische oplossingen voor het gebruik van aangepaste handschoenen.	Uiterlijk in 2022 zijn er in winkels waar GBM voor amateurgebruikers worden verkocht praktische maatregelen van toepassing om het gebruik van aangepaste handschoenen aan te moedigen.
----------------------	---	---	--

Acties opzetten (regulering, overeenkomst, communicatie, etc.) om ervoor te zorgen dat er aangepaste handschoenen voor gebruik van GBM beschikbaar zijn en dat het gebruik ervan wordt aangemoedigd op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht. De Raad van het NAPAN zal ertoe worden verzocht om mee te werken aan de uitwerking van de maatregelen.

- Systemen ontwikkelen voor het verzamelen van informatie over gevallen van vergiftiging

Ref.	Doelstelling	Actie	KFS
Fed. 2.3.3	Opvolging van acute vergiftiging van amateurgebruikers.	Toxicovigilantieschema. Tweejaarlijks follow-uprapport.	Tweejaarlijks follow-uprapport.
	<p><i>Het toxicovigilantieschema maakt het mogelijk om de ernstige oproepen aan het Antigifcentrum te analyseren en op te volgen. Mits de persoon in kwestie daarmee instemt, mag de overheid bij de follow-up op de hoogte worden gebracht van de belangrijkste gevallen van acute intoxicatie. Indien relevant worden er acties (bewustmakingscampagne, controles...) ondernomen door de overheden. Het toxicovigilantieschema zal om de twee jaar worden herhaald.</i></p>		
Fed. 2.3.4	Opvolging van gevallen van acute & chronische intoxicatie van professionele gebruikers.	Invoering van een wetenschappelijke monitoring. Opvolging van de toxicovigilantie. Jaarlijks opvolgingsrapport.	Jaarlijkse publicatie op de website Fytoweb van een toxicovigilantierapport en het wetenschappelijk monitoringrapport over de chronische gevolgen voor de professionele gebruikers.
	<p><i>Er wordt permanente opvolging van de toxicovigilantie georganiseerd zoals voor het project Fed. 2.3.3. Er wordt een monitoring uitgevoerd van de wetenschappelijke ontwikkelingen in verband met deze materie (regelmatige blootstelling, meervoudige risico's, beroepsschade, enz.).</i></p>		
Fed. 2.3.5	Verzamelen en publiceren van informatie over blootstelling & risico's voor consumenten van fruit en groenten.	Analyse van de resultaten van de residumonitoring om te bepalen of gebruikers veilig zijn voor blootstelling aan GBM. Wanneer beschikbaar, zullen de modellen voor gecumuleerde risico's worden getest op deze resultaten.	De evaluatie publiceren om de 4 à 5 jaar.
	<p><i>De methode die werd ontwikkeld in de vorige federale programma's wordt op regelmatige basis geïmplementeerd om een beoordeling te maken van de risico's voor consumenten van fruit en groenten op de Belgische markt.</i></p>		

4. Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van GBM

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.4.1	Inspectie op regelmatige tijdstippen van uitrusting voor professioneel gebruik van GBM en vaststelling van de afwijkingen van de uitrusting voor professioneel gebruik.	Behouden van het bestaande inspectieschema. Vaststelling van de afwijkende criteria volgens een risicoanalyse die wordt bepaald door de criteria uit Richtlijn 2009/128 (art.8.3). Ontwikkeling, goedkeuring van de methodes en implementatie van de controles voor de uitrusting die voortaan moet worden gecontroleerd. De fabrikanten en de gebruikers van dit soort uitrusting zullen worden betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe inspectieschema's.	100 % van de professionele apparatuur voor de toepassing van GBM wordt gecontroleerd op regelmatige tijdstippen ofwel vrijgesteld volgens specifieke criteria.
<p><i>Sinds 1995 wordt er om de drie jaar een keuring uitgevoerd van de apparatuur voor professioneel gebruik. Sinds 2013 is regelmatige ijking door gebruikers opgenomen in de gidsen voor autocontrole. In 2011 werden door de overheden verantwoordelijke inspectieorganen aangewezen en geaccrediteerd. Wederzijdse erkenning van buitenlandse inspectiecertificaten is sinds 2017 opgenomen in de wetgeving. De Belgische criteria voor inspectie worden waar nodig geüpdatet met de EU-criteria. Tijdens het programma 2013/2017 werd het onderzoeksproject SIRA-APESTICON gestart met als doel de inspectieschema's te vervolledigen voor bepaalde specifieke types van spuittoestellen. Deze keuringsschema's moeten uiterlijk tegen 2022 geïmplementeerd worden. Door middel van het project SIRA-APESTICON werd een methode ontwikkeld voor de evaluatie van de risicobeperking die men kan verwachten van een controle op toestellen voor professioneel gebruik van GBM die momenteel niet worden gecontroleerd. Op basis van deze analyse zullen de criteria worden vastgesteld die het mogelijk maken om van de controle af te wijken, en zullen de controleprocedures worden ontwikkeld.</i></p>			
Fed. 2.4.2 NEW	Advies voor de aankoop van nieuwe toestellen voor het professioneel en niet-professioneel toepassen van GBM.	Opstellen en verspreiden van lijsten met essentiële kenmerken van alle nieuwe apparatuur voor toepassing van GBM. De lijsten zullen worden uitgewerkt teneinde een aantrekkelijk en eenvoudig hulpmiddel voor de potentiële gebruikers samen te stellen.	Beschikbaarheid van de checklist op internet en in tijdschriften tegen 2020.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
	<i>Een aantal kenmerken van de toepassingsapparatuur voor GBM, zoals bij voorbeeld de aanwezigheid en de omvang van een extra tank ofwel de beschikbaarheid van vervangingsonderdelen, zijn essentieel om de risico's te beperken. De actie streeft ernaar een checklist te ontwikkelen van deze kenmerken en om die beschikbaar te maken voor de potentiële koper, om hem bij te staan bij de keuze van nieuwe toepassingsapparatuur voor GBM. Het project zal worden uitgevoerd met de Belgische experts terzake en in samenwerking met de sector.</i>		

5. Aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelden

Thema van de richtlijn 2009/128 dat niet wordt behandeld door de federale overheid.

6. Beschermen van het aquatisch milieu

Dit thema uit de richtlijn 2009/128/EG wordt door de federale overheid niet behandeld. Hieronder ter info echter wel een gemeenschappelijke actie waarbij alle Gewesten bij de uitvoering betrokken zijn (m.n. project Bel. 2.6.1).

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.6.1 NEW	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorbedding en uitwisseling van goede praktijken.	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorbedding en uitwisseling van goede praktijken.	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorbedding en uitwisseling van goede praktijken.
	<i>De drie gewesten zullen hun adviezen uitwisselen over het gebruik van pesticiden voor het onderhoud van het spoorwegnet: zijn pesticiden nodig, onder welke omstandigheden en op welke plaatsen kan het gebruik toegelaten worden ...? Aangezien Infrabel een federale maatschappij is, is een gemeenschappelijk standpunt voor het ganse Belgische grondgebied wenselijk. Het uitwisselen van meningen en goede praktijken zou een duurzamer pesticidegebruik moeten in de hand werken.</i>		

7. Beschermen van specifieke gebieden

- Gebieden die gebruikt worden door het brede publiek of door kwetsbare groepen

Hierna ter info, een gemeenschappelijke actie waarbij voor de uitvoering ervan alleen de Gewesten betrokken zijn (m.n. project Bel. 2.7.1).

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.7.1 NEW	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van sportterreinen en uitwisseling van goede praktijken.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen over het onderhoud van sportterreinen.	Harmonisering van de afwijkingen indien nodig. Uitwisseling van kennis over alternatieve technieken. Minstens één jaarlijkse intergewestelijke vergadering van de overheden.

Het project beoogt een uitwisseling van goede praktijken over het onderhoud van sportterreinen. In heel wat gevallen is een onderhoud zonder pesticiden mogelijk.

Fed. 2.7.1 NEW	Mensen die in de buurt van landbouwakkers wonen vrijwaren van drift van GBM (bufferzone).	De nodige risicobeperkingen voorzien door de Europese richtsnoeren invoeren aan de hand van een specifieke regulering.	Publicatie van de regulering uiterlijk in 2019.
----------------------	---	--	---

Een specifieke regulering op dit vlak maakt het mogelijk om de door de Europese richtsnoeren vereiste risicobeperking te voorzien in één enkele operatie, wat sneller gaat dan wachten op de procedure voor hernieuwing van de goedkeuring van elke afzonderlijke GBM-formulering, en veel eenvoudiger is om te controleren. Deze specifieke regulering zou voorzien in de minimaal vereiste risicobeperking, terwijl de toelating van specifieke GBM daarbovenop zou kunnen voorzien in eventueel bijkomende risicobeperkingen.

- Beschermen van wilde fauna en flora

Ref	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.7.2	De bestuivers beschermen in het toelatingsschema voor GBM.	Deelname aan het tweede federaal bijenplan.	Uitvoering van de fasen betreffende de GBM uit actieplan nr. 2.

De gezondheid van bestuivers is een thema waarvoor er een aantal federale bevoegdheden bestaan die worden uitgevoerd door verschillende departementen. De dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Meststoffen neemt actief deel aan het tweede federaal bijenplan om het doeltreffender te maken en om het toelatingsschema voor GBM te verbeteren.

8. Hantering/opslag van GBM en hun verpakking/restanten

- Risicobeperkende maatregelen voor, tijdens en na de bespuiting

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.8.1 NEW	Standaardisering van de spoel- en leegloopsystemen bij het overgieten van de GBM naar de spuittank.	In overleg met de professionele gebruikers uit de sector, zal men in het kader van het project zich inspannen om de informatie voor geharmoniseerde systemen beschikbaar te maken en om, indien nodig, de ontwikkeling van de technologie door middel van alle mogelijke normatieve, administratieve en zelfs reglementaire maatregelen te begeleiden.	Beschikbaarheid van de informatie. Implementatie van de noodzakelijke normatieve, reglementaire of administratieve omkadering.

Een aantal spoel- en leegloopsystemen voor het overgieten van het product naar de spuittank die werden ontwikkeld door de industrie van GBM vormen een belangrijke vooruitgang wat betreft de reductie van milieu- en humane gezondheidsrisico's door puntbronvervuiling. De harmonisering van de systemen om ze compatibel te maken, werd geïdentificeerd als een grote uitdaging tijdens het vorige NAPAN-programma. De actie streeft ernaar de standaardisering van de spoel- en leegloopsystemen die werden ontwikkeld door de industrie van GBM te ondersteunen door de beschikbare informatie toegankelijk te maken en de noodzakelijke normatieve, reglementaire of administratieve omkadering te implementeren. Deze maatregel zal in overleg met de betrokken beroepssectoren worden georganiseerd.

Fed. 2.8.1 NEW	Verwarring inzake GBM en van resistentie tegen GBM verminderen aan de hand van nieuwe etiketten.	Sectorovereenkomst/ wetgeving voor een kleurcode voor types GBM en een resistentiecode op de etiketten.	Sectorovereenkomst/ wetgeving uiterlijk tegen 2021.
----------------------	--	---	---

Een kleurcode voor types GBM (fungiciden, herbiciden ...) en een alfanumerieke code ter aanduiding van de resistentieklasse worden aangebracht op de etiketten voor professionele producten. Een dergelijke maatregel werd gesteund tijdens het vorige programma door de landbouwersverenigingen. Dit wordt uiterlijk tegen 2021 geïmplementeerd aan de hand van een wijziging in de reglementering betreffende het op de markt brengen van GBM of door een sectorovereenkomst met producenten van GBM.

- Bijkomende maatregelen voor amateurgebruikers

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.8.2 NEW	Vermindering van de risico's voor amateurgebruik.	Uitwerken met belanghebbenden en implementatie van bijkomende maatregelen voor amateurgebruikers, voor de aspecten waarvoor overleg noodzakelijk is.	Implementatie van de maatregelen.

De voorstellen die naar voren kwamen uit de haalbaarheidsstudie tijdens het vorige programma worden geïmplementeerd in samenwerking met belanghebbenden, voor de aspecten waarvoor overleg noodzakelijk is. De opmerkingen die door de Adviesraad van het NAPAN bij de analyse van deze maatregelen in 2016 worden uitgezonden, zullen in de mate van het mogelijke in rekening worden gebracht. Het gaat om de volgende maatregelen:

- 1. Uit de handel nemen van de herbiciden voor niet-professioneel gebruik, met uitzondering van de basisstoffen, de producten met een laag risico en de biopesticiden, tegen 2018.*
- 2. Voor de vaste gewasbeschermingsmiddelen die vóór gebruik moeten worden verdund (WP, WG,...) opleggen dat ze slechts nog in wateroplosbare zakken beschikbaar zijn.*
- 3. Een bijkomende veiligheidsfactor (2) voor het acute risico voor de consument gebruiken (niet meer dan 50% van de waarde van de acute referentiedoses, in plaats van 100%) bij de evaluatie van de toelatingsaanvragen voor een gewasbeschermingsmiddel voor niet-professioneel gebruik wanneer het product residuen kan achterlaten.*
- 4. De toelatingen voor slakkenkorrels op basis van metaldehyde intrekken.*
- 5. De gemengde producten (herbiciden + meststoffen en/of anti-mos of insecticide/acaricide + fungicide,...) schrappen voor niet-professionele gebruikers om de zinloze uitstoot in het milieu van werkzame stoffen te voorkomen wanneer de verschillende soorten vijanden niet gelijktijdig of op dezelfde plaats aanwezig zijn.*
- 6. De reclame voor gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik verbieden met uitzondering van de basisstoffen, de producten met een laag risico en de biopesticiden.*
- 7. De etiketten van gewasbeschermingsmiddelen standaardiseren door het formaat, de informatie, het lettertype, de kleuren op te leggen. De verpakkingen controleren of er geen tekst (foto's, afbeeldingen,...) aanwezig is die zou aanzetten tot een niet-toegelaten behandeling.*

- Risicobeperkende maatregelen voor de lokalen voor professionele opslag

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.8.3	Veilige opslagruimtes voor GBM voor professionelen.	Implementatie van de maatregelen door inspecties en interactie met professionelen.	Naleving van de belangrijkste veiligheidscriteria. Er worden controles uitgevoerd overeenkomstig het controleprogramma van de inspectiediensten. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles. Evaluatie van de resultaten van de uitgevoerde controles.

Er worden risicobeperkende maatregelen gedefinieerd in de wetgeving. De actie is bedoeld om de naleving te verzekeren van de belangrijkste veiligheidscriteria die zijn opgenomen in de wetgeving. Er worden regelmatig vergaderingen georganiseerd met de vertegenwoordigers van de beroepssector om de resultaten van de inspectie te bespreken en om de situatie te verbeteren waar nodig.

9. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management)

- Bevorderen van lage inputsystemen zoals IPM en biologische landbouw

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Fed. 2.9.1	Ondersteuning voor biopesticiden.	Administratieve ondersteuning behouden voor aanvragers van toelatingen voor biopesticiden.	Zorgen voor een versnelde procedure voor toelatingen van biopesticiden.

Sinds 2007 bestaat er voor aanvragen om biopesticiden op de markt te brengen, een versnelde procedure, en aanvragers krijgen extra administratieve ondersteuning om hen te begeleiden doorheen de ingewikkelde toelatingsprocedure. Dit beleid wordt voortgezet om de beschikbaarheid van biopesticiden aanzienlijk te vergroten in vergelijking met andere GBM.

10. Indicatoren

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.10.1	Beschikken over een set indicatoren die het mogelijk maken om de voornaamste parameters te visualiseren die een invloed hebben op de risico's betreffende het gebruik van GBM.	Bijdrage aan het NAPAN Dash board voor GBM door de indicatoren ter beschikking te stellen die geselecteerd worden door de NTF.	Jaarlijkse update van het Dash Board van het NAPAN.

Om de risico's van GBM te kunnen beheren, worden de indicatoren van het dashboard die ontwikkeld werden tijdens het vorige NAPAN-programma regelmatig geüpdatet. Deze indicatoren illustreren op een eenvoudige manier de voornaamste parameters die een invloed hebben op de risico's betreffende het gebruik van GBM. Daartoe behoren de identificatie van gebruikstrends van bepaalde werkzame stoffen (b.v. stoffen die aanleiding geven tot bijzondere bezorgdheid), of praktijken die extra aandacht verdienen en goede praktijken die als voorbeeld kunnen worden gesteld zoals vermeld in richtlijn 2009/128.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.10.2 NEW	Ontwikkeling van Europese indicatoren.	Follow-up van de selectieprocedure van Europese indicatoren.	Actieve deelname aan Europese initiatieven.
	<i>De Europese initiatieven betreffende geharmoniseerde indicatoren zoals voorzien in artikel 11 van richtlijn 2009/128 moeten actief opgevolgd worden door de Belgische vertegenwoordigers om het NAPAN Dash Board dat werd ontwikkeld in Bel. 2.10.1 te optimaliseren.</i>		

11. Risicobeperkende maatregelen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.11.1 NEW	Evaluatie van de relevantie en de haalbaarheid van de risicobeperkende maatregelen toe te passen door de gebruikers van GBM.	a) Overzicht van risicobeperkende maatregelen. De belangrijkste risicobeperkende maatregelen worden bekeken en beoordeeld op basis van hun haalbaarheidsniveau. Er wordt overleg georganiseerd met belanghebbenden. b) Het beleid herbekijken. Waar nodig worden toelatingen voor GBM of risicobeperkende maatregelen herbekeken. Er wordt overleg georganiseerd met de belanghebbenden.	Tegen 2020, een stand van zaken van de belangrijkste risicobeperkende maatregelen. Tegen 2022, een overeenkomst voor het herbekijken van risicobeperkende maatregelen en/of toelatingsbeleid voor GBM.

Het aanleggen van bufferzones voor waterbescherming of het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen zijn voorbeelden van risicobeperkende maatregelen die ten grondslag liggen aan de toelatingsprocedure. Deze maatregelen zijn basisvoorwaarden om een toelating te kunnen krijgen.

- a) De belangrijkste risicobeperkende maatregelen (bufferzones, persoonlijke beschermingsmiddelen, enz.) worden overlopen en geëvalueerd op basis van hun relevantie en haalbaarheid.*
- b) De ingezamelde informatie dient als basis voor het heroverwegen van een aantal risicobeperkende maatregelen. Daarnaast wordt deze informatie ook aangewend voor het heroverwegen van de toelating van verschillende producten en om, indien nodig, een gedragswijziging bij professionele gebruikers in dit verband aan te moedigen. Op basis van deze resultaten worden risicobeperkende maatregelen en/of toelatingen heroverwogen en besproken met de stakeholders. De respectievelijke verantwoordelijkheden van de overheden op het vlak van de controle van de implementatie van deze maatregelen worden vastgesteld en, desgevallend, toegelicht aan wie het vraagt.*

12. Beheer en opvolging van het plan

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.12.1	Gecoördineerd nationaal rapport.	Coördinatie van het rapport binnen de NTF.	Publicatie van een nationaal rapport in 2022.
	<i>Aan het einde van het programma in 2022 zal er een nationaal rapport opgesteld en gepubliceerd worden dat de specifieke rapporten van de NTF-leden coördineert.</i>		
Bel. 2.12.2	Coördinatie van het NAPAN.	De werking van de NTF definiëren en verzekeren.	Werkings van de NTF en van de NAPAN Adviesraad.
	<i>Elke overheid die bevoegd is voor het NAPAN is betrokken bij de samenwerking en de coördinatie binnen de NTF. Belanghebbenden zijn betrokken bij het NAPAN via de NAPAN Adviesraad.</i>		
Bel. 2.12.3	Het publiek actief betrekken in de hele besluitvorming aangaande het NAPAN.	Raadpleging van het publiek aangaande NAPAN 2023-2027.	Rapport aangaande de raadpleging van het publiek in 2022.
	<i>In 2022 zal het publiek geraadpleegd worden om het NAPAN programma te bepalen voor de periode 2023-2027.</i>		
Fed. 2.12.1	Het FRPG updaten en de nodige aanpassingen aanbrenen.	Tussentijdse evaluatie van het FRPG.	Beschikbaarheid van een evaluatierapport in 2020.
	<i>Een tussentijdse evaluatie van het FRPG zal worden uitgevoerd in 2020. Het FRPG zal dienovereenkomstig worden aangepast. Er zal een evaluatierapport worden opgesteld.</i>		